

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2006
V. volební období

58

Návrh

poslanců Libora Ambrozka, Robina Böhnische, Vladimíra Dlouhého, Jana
Látky, Václava Mencla a Ladislava Mlčáka

na vydání

**zákona, kterým se mění zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných
institucích**

ZÁKON
ze dne2006,

kterým se mění zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných organizacích se mění takto:

1. V příloze č. 1 k zákonu č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, se vypouští Česká geologická služba, 00025798, Klárov 3/131, 118 21 Praha 1 a Český hydrometeorologický ústav, 00020699, na Šabatce 17, 143 06, Praha 4 – Komořany.

Čl. II

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

OBECNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platného právního stavu

Podle §2 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, je veřejná výzkumná organizace „právní osobou, jejímž hlavním předmětem činnosti je výzkum, včetně zajišťování infrastruktury výzkumu a vývoje. Veřejná výzkumná instituce svou hlavní činností zajišťuje výzkum podporovaný zejména z veřejných prostředků v souladu s podmínkami pro poskytování veřejné podpory stanovenými právem Evropských společenství“.

Podle odstavce 1 § 21 téhož zákona je veřejná výzkumná instituce povinna majetek využívat k realizaci hlavní činnosti, k další nebo jiné činnosti může majetek využívat jen, stanoví-li tak tento zákon. Další nebo jiná činnost veřejné výzkumné instituce nesmí být hrazena z veřejných prostředků určených na podporu výzkumu.

§28 zákona o veřejných výzkumných institucích říká, že zřizovatel veřejné výzkumné instituce vloží do veřejné výzkumné instituce na základě zřizovací listiny majetek potřebný k zajištění účelu, pro který je veřejná výzkumná instituce zřizována, popřípadě na ni převede závazky související s vkládaným majetkem, nejvýše však do výše 20 % hodnoty vkládaného majetku. Zřizovatel může vložit do veřejné výzkumné instituce popřípadě na ni převede závazky související s vkládaným majetkem, nejvýše však do výše 20 % hodnoty vkládaného majetku majetek, i po jejím vzniku, a to změnou zřizovací listiny.

Zákon o veřejných výzkumných institucích ve své příloze č. 1 stanovuje státní příspěvkové organizace, které se dnem 1. ledna 2007 stávají veřejnými výzkumnými institucemi. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy k těmto dnem zapíše tyto veřejné výzkumné instituce do rejstříku veřejných výzkumných institucí.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Český hydrometeorologický ústav je specifickou organizací, u níž zařazení do kategorie „výzkumné činnosti“ představuje problém spojený s monitoringem. V době přípravy zákona č. 341/2005 Sb., se předpokládalo, že monitoring vod, ovzduší apod. bude považován za výzkumnou činnost. Tento názor se však nepodařilo prosadit přesto, že pojem monitoringu sám o sobě nevyklučuje, ale naopak předpokládá výzkumnou činnost. Proto také v rámci legislativního procesu do projednání návrhu zmíněného zákona ve vládě nebyly ze strany Ministerstva životního prostředí uplatněny k návrhu zákona o veřejných výzkumných institucích připomínky, které by požadovaly vyjmutí jak Českého hydrometeorologického ústavu, tak České geologické služby, z režimu tohoto zákona. Až při projednávání vládního návrhu zákona v Poslanecké sněmovně byla snaha prostřednictvím poslanecké iniciativy vyjmout Český hydrometeorologický ústav z režimu tohoto zákona, tj. vyloučit jej ze jmenného seznamu organizací uvedených v příloze č. 1 citovaného zákona. Poslanecká

iniciativa však nakonec uplatněna nebyla, ovšem skutečnosti, pro které byla vyvíjena snaha uvedený ústav z režimu zákona č. 341/2005 Sb. vyjmout, zůstávají.

V roce 2005 činily tržby u tohoto ústavu za další a jinou činnost, než činnost výzkumnou, celkem více než 95 % celkového objemu tržeb, zatímco tzv. hlavní činnost, financovaná formou účelové dotace na výzkum, oproti tomu představovala zhruba 1,77 %. Analýza pracovního času zaměstnanců Českého hydrometeorologického ústavu ukázala, že na uvedenou hlavní činnost je alokováno pouze 7 % celkového pracovního fondu zaměstnanců.

Z uvedeného vyplývá, že je-li zásadním důvodem zřízení Českého hydrometeorologického ústavu výkon státní hydrologické a meteorologické služby, jde o činnost pro stát nesporně nezbytnou, mající charakter monopolu, avšak nikoliv o činnost výzkumnou. Přitom na zajištění vlastního výkonu hydrologické a meteorologické služby byly v předchozích letech věnovány značné prostředky ze státního rozpočtu, což by bylo v režimu veřejné výzkumné instituce prakticky nereálné. Tím, že by stát ztratil kontrolu nad cenami výše uvedených služeb, mohlo by dojít k jejich nekontrolovatelnému růstu.

Z procesní analýzy činnosti zmíněného ústavu také vyplynulo, že neexistuje přímá vazba mezi výzkumnými a dalšími činnostmi, což znamená, že po transformaci ústavu na veřejnou výzkumnou instituci by se nemohla většina dalších a jiných činností vykonávat.

Vznikl by také problém s možností vložit podstatnou část majetku Českého hydrometeorologického ústavu do majetku veřejné instituce, neboť podle ustanovení § 2 a § 28 předmětného zákona vloží zřizovatel majetek do veřejné výzkumné instituce na základě zřizovací listiny, a to majetek potřebný pro zajištění účelu, pro který byla veřejná výzkumná instituce zřízena. Jelikož je taková instituce zřizována za účelem činnosti výzkumné jako činnosti hlavní, nelze zajistit, aby stávající majetek Českého hydrometeorologického ústavu, pořízený z rozpočtových prostředků, byl převeden do majetku tohoto ústavu jako veřejné výzkumné instituce a aby byla také zajištěna ingerence státu na hospodaření s tímto majetkem.

Česká geologická služba, státní příspěvková organizace, je v souladu s ustanovením § 17, odst. 2 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů, zřízena pro výkon státní geologické služby.

Výkon státní geologické služby je definován ustanovením § 17, odst. 1 zákona č. 62/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jako „shromažďování a poskytování údajů o geologickém složení území, ochraně a využití přírodních nerostných zdrojů a zdrojů podzemních vod a o geologických rizicích“. Tyto údaje jsou poskytovány jako podklad pro politická, ekonomická a ekologická rozhodování správních orgánů. K tomuto účelu ČGS provádí regionální geologický výzkum, spojený s mapováním, stanovuje prognózy nerostných zdrojů i podzemních vod, hodnotí geologická rizika i geologické faktory životního prostředí. ČGS poskytuje expertní servis pro územní plánování všech úrovní, posuzuje rizikové analýzy ekologických škod, projekty a výsledky sanací starých ekologických zátěží, zajišťuje výkon funkce dokumentačního, informačního a studijního nadresortního centra a archivu zvláštního významu a funkce vývoje, tvorby a správy jednotného geoinformačního systému České republiky.

Česká geologická služba je podle přílohy č. 1 k zákonu č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, zařazena mezi státní příspěvkové organizace, které se dnem 1. ledna 2007 mění na veřejnou výzkumnou instituci, a to i navzdory tomu, že zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů, Českou geologickou službu žádnou novelou nezprošťuje výkonu státní geologické služby.

Výkon státní geologické služby, pro který byla Česká geologická služba na základě ustanovení § 17, odst. 2 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů, zřízena, by tak v souladu s ustanovením § 2 zákona č. 341/2005 Sb. nemohl být zařazen mezi hlavní předmět činnosti budoucí veřejné výzkumné instituce, neboť ta svou hlavní činností zajišťuje výzkum. Výkon státní geologické služby by se tak v souladu s příslušnými ustanoveními § 21 zákona č. 341/2005 Sb. musel stát předmětem další činnosti, jejíž vykonávání je odstavcem 3 citovaného paragrafu podmíněno řadou omezení, která jsou v přímém rozporu s důvody, kvůli kterým byla Česká geologická služba, státní příspěvková organizace, zřízena pro výkon státní geologické služby.

Například:

- výkon státní geologické služby není možno provádět „za účelem účinnějšího využití majetku a lidských zdrojů veřejné výzkumné instituce“ (§ 21, odst. 3, písm b) zákona č. 341/2005 Sb.), nýbrž je podřízen aktuálním požadavkům příslušných organizačních složek státu nebo územně samosprávných celků;
- výkon státní geologické služby je nutno provádět kontinuálně a tudíž bez ohledu na z toho plynoucí možné ohrožení hlavní činnosti veřejné výzkumné instituce (§ 21, odst. 3, písm. c) zákona č. 341/2005 Sb.);
- výkon státní geologické služby nelze poměřovat ekonomickými kritérii ziskovosti, jak pro další činnost veřejné výzkumné instituce vyžaduje ustanovení § 21, odst. 3, písm. f) zákona č. 341/2005 Sb., a proto vzniká riziko postupu podle ustanovení § 21, odst. 5 zákona č. 341/2005 Sb., tj. nutnost neprodleně ztrátovou další činnost ukončit.

Na druhé straně je třeba uvést, že kvalitní expertní podporu státní správy a samosprávy v oblasti geologických informací není možné poskytovat bez přímého využití výsledků výzkumné činnosti vykonávané v ČGS.

Výkon státní geologické služby jako další činnosti by v případě transformace na veřejnou výzkumnou instituci nemohl být podporován přerozdělením zisku po zdanění, neboť ten je určen ustanovením § 21, odst. 6 pouze k podpoře hlavní činnosti. Rovněž tak využití majetku veřejné výzkumné instituce pro výkon státní geologické služby jako další činnosti by podle ustanovení § 21, odst. 1 bylo problematické, neboť veřejná výzkumná instituce „je povinna majetek využívat k realizaci hlavní činnosti“.

Výkonem státní geologické služby jako další činnosti, kterou je nutno provádět bez ohledu na z toho plynoucí možné ohrožení kvality a rozsahu hlavní činnosti veřejné výzkumné instituce, by se Česká geologická služba v případě transformace na veřejnou výzkumnou instituci vystavovala riziku svého zrušení v souladu s ustanovením § 13, odst. 1, písm. e) zákona č. 341/2005 Sb. Vyjmutí ČGS ze zákona č. 341/2005, Sb. rovněž zajistí patřičnou kompetenci státu při nakládání s majetkem, který je pro výkon státní geologické služby nezbytný.

Z výše uvedených faktů vyplývá neúčelnost a rizikovost formy veřejné výzkumné instituce pro instituci, kterou stát zřídil pro výkon expertní státní služby, a nikoliv pro výzkum samotný.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s Ústavou a s ústavním pořádkem České republiky.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, její slučitelnosti s akty práva Evropské unie

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, ani s právem Evropské unie.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy

Předkládaný návrh zákona nebude mít hospodářský ani finanční dosah na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty. Nebude mít dosah na podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopady ani dopady na životní prostředí.

6. Předkladatelé navrhuji, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení podle § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů. Důvodem pro tento návrh je naléhavost právní úpravy, která je dána potřebou, aby byl zákon přijat, publikován a aby nabyl účinnosti nejpozději do 31. prosince 2006.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K čl. I bodu 1. (Příloha č. 1 k zákonu č. 341/2005 Sb.):

Z této přílohy, stanovující „Státní příspěvkové organizace, které se dnem 1. ledna 2007 mění na výzkumné veřejné instituce“ bude vyjmuta Česká geologická služba a Český hydrometeorologický ústav.

K čl. II

Den účinnosti se navrhuje dnem vyhlášení.

V Praze dne 5. října 2006

Libor Ambrozek, v.r.

Robin Böhnisch, v.r.

Vladimír Dlouhý, v.r.

Jan Látko, v.r.

Václav Mencl, v.r.

Ladislav Mlčák, v.r.

**Platné znění části novelizovaného zákona s vyznačenými navrženými změnami
(navržené změny jsou vyznačeny tučně a kurzivou)**

Příloha č. 1

Státní příspěvkové organizace, které se dnem 1. ledna 2007 mění na veřejnou výzkumnou instituci

Zřizovatel	Název státní příspěvkové organizace	IČ	Sídlo
Ministerstvo dopravy	Centrum dopravního výzkumu	44994575	Líšeňská 33a, 636 00 Brno
Ministerstvo práce a sociálních věcí	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí	45773009	Palackého náměstí 4 Praha 2
	Výzkumný ústav bezpečnosti práce	00025950	Jeruzalémská 9 Praha 1
Ministerstvo školství, mládeže vysokého školství a tělovýchovy	Centrum pro studium 118 00	00237752	U Lužického semináře 90/13 Praha 1 – Malá Strana
Ministerstvo zahraničních věcí	Ústav mezinárodních vztahů	48546054	Nerudova 3 Praha 1
Ministerstvo zdravotnictví	Psychiatrické centrum Praha	00023752	Ústavní 91 181 03 Praha 8
	Institut zdravotní politiky a ekonomiky	70871060	Kutnohorská 1102 281 63 Kostelec nad Černými lesy
Ministerstvo zemědělství	Výzkumný ústav rostlinné výroby	00027006	Drnovská 507 161 06 Praha 6 - Ruzyně
	Výzkumný ústav živočišné výroby	00027014	Přátelství 815 Praha - Uhřetěves
	Výzkumný ústav veterinárního lékařství	00027162	Hudcova 70 621 32 Brno
	Výzkumný ústav potravinářský v Praze	00027022	Radiová 7/1285 102 31 Praha 10 - Hostivař
	Výzkumný ústav zemědělské techniky	00027031	Drnovská 507 161 06 Praha 6 - Ruzyně
	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy	00027049	Žabovřeská 250 156 27 Praha 5 - Zbraslav
	Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti	00020702	Jíloviště – Strnady 156 04 Praha 5 - Zbraslav
Ministerstvo životního	<i>Česká geologická služba</i>	<i>00025798</i>	<i>Klárov 3/131 118 21 Praha 1</i>

prostředí	Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví	00027073	Květnové náměstí 391 252 43 Průhonice
	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. M.	00020711	Podbabská 219/30 160 62 Praha 6
	Český hydrometeorologický ústav	00020699	Na Šabatce 17, 143 06 Praha 4 - Komořany

Zřizovatel	Název státní příspěvkové organizace	IČ	Sídlo
Český úřad zeměměřický a katastrální	Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický	00025615	Zdiby 98 okres Praha – východ
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany	70565813	Příbram – Kamenná 262 31 pošta Milín
Akademie věd České republiky	Archeologický ústav AV ČR, Brno	68081758	Královopolská 147, 612 64 Brno
	Archeologický ústav AV ČR, Praha	67985912	Letenská 4, 118 01 Praha 1
	Archiv AV ČR	67985921	V Zámčích 56/76, 181 00 Praha 8 – Bohnice
	Astronomický ústav AV ČR	67985815	Fričova 298, 251 65 Ondřejov
	Biofyzikální ústav AV ČR	68081707	Královopolská 135, 612 65 Brno
	Botanický ústav AV ČR	67985939	Zámek 1,252 43 Průhonice
	Entomologický ústav AV ČR	60077395	Branišovská 31, 370 05 České Budějovice
	Etnologický ústav AV ČR	68378076	Na Florenci 3/1420, 110 00 Praha 1
	Filozofický ústav AV ČR	67985955	Jilská 1, 110 00 Praha 1
	Fyzikální ústav AV ČR	68378271	Na Slovance 2, 182 21 Praha 8
	Fyziologický ústav AV ČR	67985823	Vídeňská 1083, 142 20 Praha 4
	Geofyzikální ústav AV ČR	67985530	Boční II/1401, 141 31 Praha 4
	Geologický ústav AV ČR	67985831	Rozvojová 135 165 02 Praha 6 – Lysolaje
	Historický ústav AV ČR	67985963	Prosecká 76, 190 00 Praha 9
Hydrobiologický ústav AV ČR	60077387	Na sádkách 7, 370 05 České Budějovice	

	Knihovna AV ČR	67985971	Národní 3, 115 22 Praha 1
	Masarykův ústav AV ČR	67985980	Na Florenci 3/1420, 110 00 Praha 1
	Matematický ústav AV ČR	67985840	Žitná 25, 115 67 Praha 1
	Mikrobiologický ústav AV ČR	61388971	Vídeňská 1083, 142 20 Praha 4

Zřizovatel	Název státní příspěvkové organizace	IČ	Sídlo
Akademie věd České republiky	Národohospodářský ústav AV ČR	67985998	Politických vězňů 7, 111 21 Praha 1
	Orientální ústav AV ČR	68378009	Pod vodárenskou věží 4, 182 08 Praha 8
	Parazitologický ústav AV ČR	60077409	Branišovská 31, 370 05 České Budějovice
	Psychologický ústav AV ČR	68081740	Veveří 97, 602 00 Brno
	Slovanský ústav AV ČR	68378017	Valentinská 1, 110 00 Praha 1
	Sociologický ústav AV ČR	68378025	Jilská 1, 110 00 Praha 1
	Středisko společných činností AV ČR	60457856	Národní 3, 110 00 Praha 1
	Ústav analytické chemie AV ČR	68081715	Veveří 97, 611 42 Brno
	Ústav anorganické chemie AV ČR	61388980	250 68 Řež u Prahy
	Ústav biologie obratlovců AV ČR	68081766	Květná 8, 603 65 Brno
	Ústav dějin umění AV ČR	68378033	Husova 4, 110 00 Praha 1
	Ústav ekologie krajiny AV ČR	67179843	Na Sádkách 7, 370 05 České Budějovice
	Ústav experimentální botaniky AV ČR	61389030	Rozvojová 135, 165 02 Praha 6 - Lysolaje
	Ústav experimentální medicíny AV ČR	68378041	Vídeňská 1083, 142 20 Praha 4
	Ústav fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského AV ČR	61388955	Dolejškova 3, 182 23 Praha 8
	Ústav fyziky atmosféry AV ČR	68378289	Boční II/1401, 141 31 Praha 4
	Ústav fyziky materiálů AV ČR	68081723	Žižkova 22, 616 62 Brno
Ústav fyziky plazmatu AV ČR	61389021	P. O. Box 17, Za Slovankou 3, 182 21 Praha 8	

	Ústav geoniky AV ČR	68145535	Studentská 1768, 708 00 Ostrava - Poruba
	Ústav chemických procesů AV ČR	67985858	Rozvojová 135, 165 02 Praha 6
	Ústav informatiky AV ČR	67985807	Pod vodárenskou věží 2, 182 07 Praha 8
	Ústav jaderné fyziky AV ČR	61389005	250 68 Řež

Zřizovatel	Název státní příspěvkové organizace	IČ	Sídlo
Akademie věd České republiky	Ústav makromolekulární chemie AV ČR	61389013	Heyrovského nám. 2, 162 06 Praha 6
	Ústav molekulární biologie rostlin AV ČR	60077352	Branišovská 31, 370 05 České Budějovice
	Ústav organické chemie a biochemie AV ČR	61388963	Flemingovo nám. 2, 166 10 Praha 6
	Ústav pro českou literaturu AV ČR	68378068	Na Florenci 3/1420, 110 15 Praha 1
	Ústav pro elektrotechniku AV ČR	67985866	Dolejškova 5, 182 02 Praha 8
	Ústav pro hydrodynamiku AV ČR	67985874	Pod Paťankou 30/5, 166 12 Praha 6
	Ústav pro jazyk český AV ČR	68378092	Letenská 4, 118 51 Praha 1
	Ústav pro soudobé dějiny AV ČR	68378114	Vlašská 9, 118 40 Praha 1
	Ústav přístrojové techniky AV ČR	68081731	Královopolská 147, 612 64 Brno
	Ústav půdní biologie AV ČR	60077379	Na sádkách 7, 370 05 České Budějovice
	Ústav radiotechniky a elektroniky AV ČR	67985882	Chaberská 57, 182 51 Praha 8
	Ústav státu a práva AV ČR	68378122	Národní 18, 116 91 Praha 1
	Ústav struktury a mechaniky hornin AV ČR	67985891	V Holešovičkách 41, 182 09 Praha 8
	Ústav teoretické a aplikované mechaniky AV ČR	68378297	Prosecká 76, 190 00 Praha 9
	Ústav teorie informace a automatizace AV ČR	67985556	Pod vodárenskou věží 4, 182 08 Praha 8
	Ústav termomechaniky AV ČR	61388998	Dolejškova 5, 182 00 Praha 8
Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR	67985904	Rumburská 89, 277 21 Liběchov	